

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

3. Quid sit augmentatio, & quomodo à nutritione distinguatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

bene cooperati ad digestionem alimenti, eiusque cōversionem in substantiam aliti; hinc autem senescit homo, quamvis quotidie novas partes acquirat.

Dices: licet debilitatur calor in ordine ad cōversionem alimentis: ita etiā debilitatur in ordine ad consumptionem substantiæ viventis: ergo non obstante ista debilitate caloris, si acquirantur novæ partes, non senescet vivens.

Respondetur negando consequentiam, quia licet debilitetur in ordine ad utramque, facilius est tamen ipsi consumere quam convertere. Et certe Aduersariis etiā est respondendum ad hanc difficultatem, si queratur ab ipsis, cur plures partes novæ materiæ, aut plures partes fluidæ acquirantur à viventibus in principio, & medio vitæ, quam in senectute.

CONCLUSIO III.

11. *Quamvis nutritio non haberet in fine vitæ ullam partem acquisitam in generatione primaria, erit idem numero in fine vitæ quod fuit in initio, non quidem physice, sed moraliter ratione continuationis partium, & modi quo deperduntur & acquiruntur.* Hæc est communis cum Scoto supra: & probatur ex communi hominum sensu, qui pro vno numero reputant id, quod habet talem continuationem: nam fluidus censetur idem numero ex tali continuatione, & navis, quæ reficeretur semper successe per adiunctionem vnius partis ad aliam cū tali cōtinuatione, censetur vna numero, etiam si tandem non haberet ullam partem ex iis, quas habuit in initio.

QVÆSTIO III.

Quid sit augmentatio, & quomodo à nutritione distinguatur.

12. *Augmentatio variè sumitur, largissimè, prout significat quemcumque motum seu mutationem, per quam aliquid crescit seu augetur in quocumque genere, siue in quantitate, siue in qualitate; & in hoc sensu dicitur calor augeri tam secundum extensionem, quam secundum intensiorem; & homo dicitur crescere in virtute, vel vitiis. Secundo minus large, prout significat mutationem, per quā acquiritur pars integralis substantialis; quæ rei alicui quomodocūque superadditur, & sic dicitur aqua augeri, infusa alia aqua, vel etiam vino. Tertiò demū accipitur strictius, & proprius quantum ad præsentem materiam, prout significat mutationem, qua acquiritur quātitas maior ex cōversione alimenti vitaliter facta: & in hoc sensu hic agimus de augmentatio, ad eamque tres præcipue cōditiones requirit Philosophus: primo de generatione text. 32. Prima est, quod res aucta maneat, postquam aucta est, eadem numero; quæ fuit antea. Secunda, quod res augeatur ob accessionem alicuius materiæ extrinsecus aduenientis. Tertia, quod res augeatur secundum omnes suas partes.*

CONCLUSIO I.

13. *Bene definitur augmentatio quod sit mutatio rei ad maiorem quantitatem per intus susceptionem vitaliter facta. Ponitur mutatio pro genere, in quo convenit cum generatione, alteratione, & latone. Dicitur, ad quantitatem, ut distinguatur à cæteris illis mutationibus. Additur, ad maiorem, ut distinguatur à mutatione, qua vivens acquireret quantitatem, sed minorem, vel æqualem cum quantitate deperdita; per talem enim mutationem vivens non augetur. Dicitur denique per intus susceptionem vitaliter facta, ut distinguatur ab augmentatio secundo modo facta.*

Per hæc patet ad primam partem questionis. Ut autem resolatur secunda, advertendum est, dum vivens augmentatur, ipsum acquirere, & novam partem substantialem maiorem, quam perdidit ante per actionem caloris naturalis, & præterea quantitatem maiorem correspondentem isti maiori parti substantiali; & eodem modo etiam, dum nutritur, acquirat partem substantialem novam, & quantitatem correspondentem.

Rursus advertendum est, quod nec in sententia nostra, & Thomistarum, qui subiectamus quantitatem in toto

composito, nec in sententia recentiorum communiore, qui subiectant ipsam in materia prima, & faciunt ipsam illi coeuvam, sit necessarium, ut agens producat substantiam de nouo, aut aggenerat partem substantialem novam habeat actionem immediate terminatam ad producendam quantitatem: nam in sententia recentiorum quātitas omnis est coeuvam materiæ, & consequenter non debet produci de nouo magis, quam ipsa materia; in sententia vero nostra ipsa substantia de nouo producta sufficienter est productiva quantitatis in se absque concursu immediato causæ effectivæ alterius.

Huius suppositis, non est dubium quin nutritio, qua non acquireretur maior pars quam deperdita, sit distincta realiter ab actione illa, qua acquireretur maior pars, sed difficultas est, an siue in nutritione, qua non acquireretur maior pars, siue in illa, qua acquiritur, sint duæ actiones realiter distinctæ, quarum vna terminatur ad partem substantialem acquisitam siue maiorem, siue minorem, & altera ad quantitatem.

CONCLUSIO II.

14. *Si capiatur nutritio & augmentatio actiue pro actione per quam vivens nutrit, & augmentat se ipsum, non sunt duæ actiones realiter distinctæ. Hæc videtur esse de mente Marfilij de generatione q. 10. Alb. de Saxonia 16. q. 9. Veneri ibidem c. 6. Vallesij contron. 29. contra Complutenses hic disp. 5. num. 14.*

Probat, quia quantitas siue subiectetur in materia prima, siue in toto composito, non producit à nutriente, aut augmentante se: ergo nutiens non habet duas actiones, quarum vna terminetur ad substantiam, & altera ad quantitatem, & consequenter nutritio, & augmentatio actiue sumptæ non sunt duæ actiones.

Augmentatio, & nutritio non sunt duæ actiones realiter distinctæ.

Confirmatur, quia eo ipso, quo vivens habet actionem acquisitivā maioris partis substantialis, absque vlla alia actione acquirat maiorem quantitatem: ergo præter actionem illam substantialem nō est dicendum, quod habeat aliam terminatam ad quantitatem, sed potius dicendum est quod eadem actio, quatenus per eam acquiritur immediate, & per se, pars maior substantialis, vocetur nutritio, & quatenus ad eam sequitur acquisitio maioris quantitatis, vocetur augmentatio; & hoc ipsum videtur doceri à Philosopho hic cap. 5. dum ait nutritionem, & augmentationem ratione tantum differre.

15. *Obiicit*: termini harum actionum sunt distincti realiter, quantitas, verbi gratia, & substantia: ergo ipsæmet distinguuntur realiter; quia quando termini distinguuntur realiter, actiones etiam sic distinguuntur.

Confirmatur, quia potest acquiri pars substantialis sine acquisitione quantitatis: ergo nutritio, & augmentatio sunt separabiles, & consequenter distinguuntur realiter.

Respondetur negando suppositum antecedentis, quod scilicet sint plures actiones.

Dices vna actio non potest terminari ad duos terminos realiter distinctos: ergo cum sint hi duo termini realiter distincti, debent esse duæ actiones.

Respondetur negando consequentiam, quia illi duo termini non producuntur à nutriente; unde non debet habere duas actiones ad illas terminatas.

Respondetur secundo, distinguendo antecedens: immediate transeat; immediate ad vnum, & mediate ad alterum, nego antecedens.

Ad confirmationem respondeo negando consequentiam, loquendo de ipsis actiue; quia licet hinc sequatur, quod nutritio ut nutritio distinguatur realiter ab augmentatio, non tamen sequitur quod sint duæ actiones realiter distinctæ, quarum vna sit nutritio, & altera augmentatio: nam unica actio potest nunc habere denominationem augmentationis, & nunc non habere; habere quidem quando sequitur ad ipsam quantitatem, non habere vero, quando non sequitur.

Dices: si potest esse actio nutritiva quin sequatur quātitas: ergo debet esse alia actio, per quam sequatur, & consequenter erunt duæ actiones.

Respondetur distinguendo sequelam: in nutriente, vel augmentante se, nego; in alio aliquo, transeat. Itaque

LII 3 non

Varie accptiones augmentationis.

Tres cōditiones ad augmentatio nem requiruntur.

Defectio augmentationis.

non nego quin, vt augmentetur quis, debeat necessario interuenire actio distincta ab actione, qua viuens aggenerat sibi partem substantialem: nam debet sine dubio esse actio illa, per quam producit de nouo quantitas à composito de nouo producto, vel actio continuatua quantitatis, quæ est coæua materiæ; sed negat conclusio duas actiones debere esse in nutriente, per quas nutriat & augmetur se.

16. *Obicitur secundo:* augmentatio consistit formaliter in actione, per quam viuens coniungit suæ quantitati maiorem quantitatem: sed illa actio est in viuente augmentante se, & distinguitur ab actione, quæ terminatur ad substantiam aggeneratam, quandoquidem hæc posset esse absque: illa ergo nutriendi, dum augmentat se, habet duas actiones realiter distinctas.

Respondetur nutriendi non debere habere actionem particularem, per quam coniungat sibi quantitatem distinctam ab actione, per quam coniungat sibi partem substantialem, in qua est quantitas subiectata, siue in materia istius partis, siue in tota illa parte; nam eo ipso, quo coniungit secum substantiam illam, coniungit secum omnia coniuncta isti parti.

Vnde in forma respondetur, permissa maiori, negando minorem pro secunda parte, ad cuius probationem dico quod quamuis possit actio coniungens substantiam esse absque eo quod coniungatur quantitas; tamen non inde sequitur, quod detur alia actio in nutriente; per quam coniungat sibi quantitatem; sed solum sequitur quod actio coniunctiua substantiæ non habeat à se ipsa præcise esse etiam actio coniunctiua quantitatis absque dependentia ab aliqua conditione.

Dicitur: nullam conditionem sufficere posse absque alia actione nutriendi: ergo.

Respondetur negando antecedens: nam sufficit pro conditione, quod quantitas inhæreat parti illi substantiali, quæ conditio haberi potest absque eo, quo nutriendi, & augmentans se habeat aliam actionem, vt patet.

CONCLUSIO III.

17. Si capiatur nutritio, & augmentatio passivè, pro respectu, à quo habet, & substantia nutriti præcedens nutritionem coniungi cum parte substantiali aggenerata per nutritionem, & quantitas ipsius coniungi cum quantitate in ea parte subiectata, sunt mutationes realiter distinctæ.

*Probat*ur, quia reuera quantitas præcedens vnitur immediate quantitati de nouo acquisitæ sic, vt posset cum ipsa manere vnita, quamuis destrueretur vtrique substantia, & etiam substantia præcedens vnitur parti substantiali acquisitæ sic, vt posset sic manere vnita, quamuis destrueretur vtrique quantitas: ergo quantitas præcedens habet respectum vnionis particularis ad quantitatem acquisitam distinctam realiter à respectu vnionis, quem habet substantia præcedens ad partem substantialem de nouo acquisitam; & cōsequenter si capiatur nutritio, & augmentatio pro his respectibus, erunt mutationes realissime distinctæ. Et iuxta hoc forte posset reconciliari diuersæ sententiæ, quæ sunt de distinctione reali nutritionis, & augmentationis, dicendo quod qui volunt eas distingui, loquantur in sensu huius conclusionis; qui vero nolunt, in sensu præcedētis conclusionis.

QVÆSTIO IV.

Secundum quas partes viuētis fiat augmentatio.

18. Certum est experientia, quod nullum sit membrum viuētis, nec caput, nec pes, nec os, nec vena, quæ non indigeat nutrimento, & non crescat, ac augmetur vsque ad determinatam aliquam ætatis periodum. Vnde corpus viuētis ita est à natura formatum, vt plenum sit poris, & venis vndeque versum, per quos sanguis ex cibo post plurimas alterationes generatus ad omnes eius partes deferri possit ad quamlibet iuxta indigentiam suam, admirabili seruata proportionem.

Quia ergo membra viuētis, vt & ipsum viuens, constant, & partibus integralibus, & essentialibus, quæstio

hæc non est de partibus essentialibus, quia certum est quod quoties augetur, ac nutritur viuens quodcumque constans anima diuisibili, non solum augetur quoad corpus, sed etiam quoad animam; quando autem nutritur viuens constans anima indiuisibili, quale est in nostra sententia solus homo, augetur tantum quoad corpus, non vero quoad animam secundum se, licet etiam augetur quantum ad extensionem vnionis animæ ad partes corporis de nouo acquisitas. Est ergo quæstio potissimum de partibus integralibus. Hæc autem sunt in duplici differentia, nam quædam sunt homogeneæ, quæ integrantur scilicet ex partibus eiusdem rationis, vt caro, os, nervus; quædam heterogeneæ, quæ scilicet constant partibus diuersæ rationis, vt digitus constans carne, pelle, ossibus, & nervis, ac iuncturis.

19. In hoc secundum *Ruinum* hic q. 7. omnes conueniunt, quod licet viuens augetur secundum omnes partes, hoc tamen ita fit, vt primo augetur secundum omnes partes homogeneas, & ratione harum augentur heterogeneæ, quia scilicet heterogeneæ constant ex homogeneis, & non requirunt aliud, vt augeantur, quam vt augeantur homogeneæ, ex quibus coalescunt.

Verum quamuis hoc vltimum sit certum, quod scilicet eo ipso, quo augentur homogeneæ, augeri etiam necesse sit heterogeneas; cum tamen totum integrum, siue heterogeneum, siue homogeneum, non sit quid distinctum à partibus simul sumptis, & vnitis, vt ostensum est primo Physicorum, non videtur prius proprie loquendo augeri partes homogeneas, quam augentur heterogeneæ; imo eo ipso quo intelliguntur partes homogeneæ simul augeri, intelliguntur etiam partes heterogeneæ augeri.

Confirmatur hoc, quia si partes heterogeneæ non augeantur per se primo, sed secundario ob augmentum partium homogenearum, ex quibus coalescunt, etiam partes homogeneæ non augerentur per se primo; sed secundario ratione partium homogenearum, ex quibus constant: ergo eodem modo discurrendum est de vtrisque, & sic nihil est particulare hic dicendum de partibus heterogeneis magis, quam de homogeneis.

Nec obest fundamentum *Ruinii* ex *Philosopho* desumptum hic c. 5. text. 35. dicente: *Ea quæ sunt dissimilium partium augentur, quia ea sunt consimilium partium augentur.* Hinc enim non sequitur, quod prius partes similes omnes augeantur, & postea partes heterogeneæ.

CONCLUSIO I.

Non nutriuntur immediate omnes partes minima, & indeterminata viuētis. Hæc est communior cum *Scoto* in 4. dist. 44. q. 2. *Probat*ur argumento ipsius, quia alias in qualibet nutritione, & augmentatione notabiliter augetur homo.

*Probat*ur secundo: quia illa pars augetur immediate, cui immediate applicatur alimentum in poris, & quæ ambit immediate porum; sed non omnis pars minima immediate amittit porum, nec omni tali consequenter immediate applicatur alimentum: ergo non omnis talis immediate nutritur.

CONCLUSIO II.

22. *Non potest assignari vlla pars, quæ secundum se tota immediate augetur, ac nutriatur.* Hæc debet esse communis, & patet, quia omnis pars assignabilis est diuisibilis in plures partes, quoad omnem dimensionem: ergo nequit alimentum applicari immediate vlli tali parti secundum omnes partes in illa inclusas; nec etiam pars de nouo acquisita potest immediate vniri ipsi secundum omnes partes.

CONCLUSIO III.

Quæcumque pars determinata assignabilis in viuente potest dici augeri immediate ratione sui in hoc sensu, quod non augetur propter augmentum vllius alterius partis extra ipsam collocata. Hæc videtur esse iuxta mentem *Delectii* supra.

*Probat*ur manifeste, quia non potest assignari vlla pars determinata, quæ non crescat independentem ab accretione vllius alterius partis.

Quæres,

*Nutritio
fit successiue
& continuè.*

*Non prius
augentur
homogeneæ
partes, quam
heterogeneæ.*

*non prius
augentur
immediatè
omnes
partes minimæ.*

*non potest
assignari
vlla pars
quæ im-
mediate
augetur
secundum
se totam.*

*Quomodo
omni
pars de-
terminata
possit
dici au-
geri.*